

101. rocznica urodzin Ryszarda Kaczorowskiego - 26.11

101 lat temu urodził się Ryszard Kaczorowski, ostatni Prezydent RP na uchodźstwie, Sybirak, więzień sowieckich obozów pracy, żołnierz Armii gen. Andersa, działacz społeczny, harcerz, białostoczanin. Po złożeniu urzędu patronował wielu wydarzeniom w Polsce i otrzymywał liczne nagrody, wyróżnienia oraz tytuły, m.in. doktorat honoris causa Akademii Medycznej w Białymstoku, obecnie Uniwersytetu Medycznego (UMB).

Dzieciństwo i młodość

Ryszard Kaczorowski urodził się 26 listopada 1919 r. w Białymstoku. Od dzieciństwa związany był ze Związkiem Harcerstwa Polskiego. Należał do drużyn Andrzeja Małkowskiego, jednego z twórców polskiego skautingu. W harcerstwie udzielał się jako instruktor, drużynowy czy opiekun obozów letnich.

W roku 1934 rozpoczął także edukację w białostockiej Szkole Handlowej.

Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej został zastępcą komendanta białostockiego Pogotowia Harcerskiego, które miało udzielać wsparcia ludności cywilnej w czasie ewentualnej wojny.

Okres II wojna światowej

Po klęsce kampanii wrześniowej po zajęciu Białostocczyzny przez Armię Czerwoną utworzył struktury Szarych Szeregów, konspiracyjnego harcerstwa, zajmującego się nielegalnym roznoszeniem ulotek, wieszaniem plakatów, pisaniem haseł patriotycznych na murach.

Za swoją tajną działalność 17 czerwca 1940 r. został schwytany przez sowiecką bezpiekę, NKWD, po czym został skazany wyrokiem sądu wojskowego na karę śmierci. Po stu dniach odsiadki w celi śmierci sąd ZSRS zamienił karę na 10 lat łagrów. Zesłano go na Kołymę, gdzie odbywał karę w kopalni złota Duskanja, znanej jako Dolina Śmierci.

Wolność odzyskuje dzięki zawartemu pomiędzy rządem RP, a stalinowskimi władzami ZSRR Układowi Sikorski-Majski. W marcu 1942 r. zasilił szeregi formującej się na terenie Związku Sowieckiego Armii Polskiej na Wschodzie, zwanej również Armią Andersa, z którą wyszedł przez Persję, aż na Bliski Wschód.

Po przekształceniu struktur armii w 2. Korpus Polski służył w Batalionie Łączności 3. Dywizji Strzelców Karpackich. Przeszedł szlak bojowy 2. Korpusu, walcząc m.in. pod Monte Cassino, Ankoną oraz o wyzwolenie Bolonii.

Życie na obczyźnie

Po wojnie po opuszczeniu Włoch przez wojska 2. Korpusu Polski i przetransportowaniu ich do Wielkiej Brytanii pozostał na emigracji w tym państwie, gdzie ukończył Szkołę Handlu Zagranicznego, a następnie, aż do przejścia na emeryturę zajmował się księgowością w przemyśle.

Jednak życie w oddaleniu od Ojczyzny nigdy nie zniechęciło Ryszarda Kaczorowskiego do porzucenia pracy na rzecz krzewienia polskiego patriotyzmu, o czym świadczy jego aktywna działalność w emigracyjnym Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP). W latach 1955-1967 pełnił funkcję naczelnika Harcerzy, a następnie od 1967 do 1988 r. stał na czele ZHP na uchodźstwie. Jednoczył w ten sposób polonijne chorągwie harcerskie z całego świata organizując oraz uczestnicząc w międzynarodowych zlotach harcerskich m.in. w Międzynarodowym Jubileuszowym Jamboree 1957 będąc komendantem reprezentacji polskiej, oraz komendantem Światowego Zlotu Harcerstwa na Monte Cassino w 1969 i w Belgii w 1982.

Był działaczem politycznym. Zasiadał w Radzie Narodowej (emigracyjnym polskim parlamencie). W 1986 r. Kazimierz Sabbat, premier RP na uchodźstwie, późniejszy Prezydent RP na uchodźstwie mianował Kaczorowskiego ministrem do spraw krajowych. Po nagłej śmierci prezydenta Sabbata, Ryszard Kaczorowski jako konstytucyjny następca Prezydenta RP, obejmuje stanowisko Prezydenta RP na uchodźstwie.

W 1990 r. na Zamku Królewskim Prezydent Ryszard Kaczorowski przekazał insygnia prezydenckie II Rzeczypospolitej: Order Orła Białego, Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski, oryginał przedwojennej Konstytucji Kwietniowej z 1935 r. na ręce Lecha Wałęsy, pierwszego Prezydenta RP wybranego w wolnych, demokratycznych wyborach.

Wolna Polska

Po złożeniu urzędu Prezydenta RP Ryszard Kaczorowski często odwiedzał Polskę uczestnicząc w uroczystościach państwowych, religijnych, w wydarzeniach kulturalnych i jednocześnie im patronował.

Otrzymywał tytuły i zaszczyty. Był częstym gościem w Białymstoku, którego 27 maja 1991 r. został honorowym obywatelem. Uważał, że piętno na jego charakterze i postawie odbił okres młodości, który spędził w swoim rodzinnym mieście.

- Czuję, że tak jak dawniej kocham Białystok. Jestem wdzięczny temu miastu, że od najmłodszych lat mego życia jego wpływ, jego społeczna atmosfera i jego klimat wychowawczy zezwoliły mi w okresie szczęśliwego dzieciństwa i w tak ważnych latach mojej młodości ukryształizować mój charakter. Spełniły się słowa poety, że „młodość życia jest rzeźbiarką, co wykuwa żywot cały” i że jej wpływ trwa poprzez całe życie człowieka – powiedział prezydent R. Kaczorowski w wygłoszonym przemówieniu podczas uroczystości nadania honorowego obywatelstwa miasta Białegostoku.

Ryszard Kaczorowski 26 listopada 2009 r. w dniu swoich 90. urodzin obchodzonych w Białymstoku powiedział przejmujące słowa przypominając w nich najważniejsze miejsca, z którymi nigdy się nie rozstanie i będą mu towarzyszyć nawet po śmierci.

- Mam dwie takie pamiątki, bardzo dla mnie ważne, które czekają na to, żebym zabrał je ze sobą do grobu. To skała z Monte Cassino i garść ziemi spod dębów w

parku na Zwierzyńcu. Tych dębów, które tworzą pomnik Konstytucji 3 Maja i pod którymi kilkadziesiąt lat temu składałem przyrzeczenie harcerskie - powiedział Prezydent RP.

Zginął tragicznie podczas katastrofy polskiego samolotu prezydenckiego, która miała miejsce 10 kwietnia 2010 pod Smoleńskiem w drodze na uroczystości 70. rocznicy mordu na polskich oficerach w Katyniu.

oprac.: Cezary Rutkowski

na podst.: A. Dobroński, „Ryszard Kaczorowski, dziewięć wieczorów z prezydentem”, Białystok 2005,

„Ryszard Kaczorowski, ostatni Prezydent RP na uchodźstwie nie żyje”, Gazeta.pl

